

N:o 55.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Maj 1885, kl. 2 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer.

Genom förordningen den 4 November 1876 fann Kongl. Maj:t, uppå Riksdagens förslag, godt att, med ändring af hvad 26 kap. 1 § Byggningsabalken och särskilda förfatningar innehölle angående skyldighet att deltaga i kyrkobyggnad med hvad dertill hörer, förordna, att nämnda § skulle erhålla följande lydelse:

Alla, som i socknen bo, skola kyrka bygga och uppehålla och hvad dertill hörer: såsom klockstapel, kyrkomur och socknestufva. Byggningsverke, körslor och annan kostnad utgöres härtill af egare eller innehafvare af fast egendom efter samma grund, som är för kommunalutskylder bestämd, och dagsverken efter matlag. Innan något i ty mål företages, skola socknemännen kallas tilhopa, att derom samrådas och sig förena.

Ändring i dessa bestämmelser påyrkas nu i trenne vid innevarande riksdag afgifna, till Lag-Utskottet hänvisade motioner (I N:o 13; II N:ris 90 och 128).

I den först nämnda motionen föreslår Herr Friherre *von Kramer*, med hvilken Herr *C. A. Bäckström* instämt, »att, med ändring af hvad 26 kapitlet 1 § Byggningsabalken, efter dess lydelse i Kongl. förordningen den 4 November 1876, innehåller angående skyldighet att deltaga i byggandet och underhåll af kyrka och hvad dertill hörer, måtte förordnas,

att uti kostnaden för uppförande och underhåll af kyrka och hvad dertill hörer, såsom klockstapel och kyrkomur, skola alla de, hvilka inom socknen erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal. Uppkommer vid den beräkning bråktal, skall det bortfalla.»

I den andra motionen föreslår Herr *Per Nilsson* i Råby, med hvilken hafva instämt Herrar *Lars Fredrik Odell* och *Edvard Thermanenius*, »att Riksdagen ville besluta, att, med upphäfvande af hvad Byggningsbalkens 26:te kapitel 1 § och särskilda förordningar innehålla angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggande af kyrka och hvad dertill hörer, måtte derom stadgas,

att i kostnaden för uppförande och underhåll af kyrka och hvad dertill hörer, såsom klockstapel och kyrkomur, skola alla de, hvilka inom socknen erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal. Uppkommer vid den beräkning bråktal, skall det bortfalla.»

I den tredje motionen hemställer Herr *J. Anderson* i Tenhult,

»att med ändring af hvad 26 kapitlet 1 § Byggningsbalken, efter dess lydelse i Kongl. förordningen den 4 November 1876, måtte förordnas,

att uti kostnaden för byggande och underhåll af kyrka och hvad dertill hörer, såsom klockstapel, kyrkomur och socknestufva, skola alla deltaga efter samma grund, som är för kommunalutskylder bestämd.»

De två först anförda motionerna afse, att för deltagandet i kostnaden för uppförande och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer skulle stadgas samma grunder, som de, hvilka enligt lagen den 26 September 1884 äro gällande beträffande skyldigheten att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse samt enligt en af Riksdagen, på Kongl. Maj:ts proposition, vid innevarande riksmöte antagen, men Utskottet veterligen ännu icke promulgerad lag komma att blifva gällande beträffande skyldigheten att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård.

Den sist nämnde motionären åter vill, att uti nu ifrågavarande kostnad alla skola deltaga efter samma grund, som är bestämd för utgörande af kommunalutskylder.

Lika med motionärerne finner Utskottet en revision af bestämmelserna i ofvan anförda 1876 års förordning påkallas af förhållan-

dena. 1876 års förordning stadgar allenast en utsträckning till alla fastigheter af de skyldigheter i nu förevarande hänseende, hvilka tillförene ålegat endast den i mantal satta jorden, äfvensom en förändring i beräkningsgrunden för skyldighetens utgörande af fastighet, i det denna dädanefter blef det fastigheten åsatta fyrktal. Deremot blefvo, såsom äfven motionärerne erinra, de föråldrade bestämmelserna om de matlag åliggande skyldigheter icke i någon mån rubbade, och deltagande i utgiften ålades icke heller öfriga i fyrktal satta beskattningsföremål. Utskottet delar motionärernes uppfattning, att nu anförda förhållanden innebära en orättvisa, hvilken bör afhjelpas så snart som möjligt, och detta desto hellre, som nästan öfverallt i landet, särskildt kring de nyuppstående jernvägsstationerna, fyrktalet för andra beskattningsföremål än fastighet torde ökas i långt större proportion än fyrktalet för fastighet och härigenom äfven ökas orättvisan i grunderna för skyldighetens utgörande. Bestämmelsen, att i fråga om byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer »dagsverken skola utgöras efter matlag», torde få anses otidsenlig och olämplig. Skatteregleringskomitén har ock, i sitt den 13 September 1882 afgifna utlåtande och förslag angående skatteförhållandena i riket, uttalat, att, enligt komiténs åsigt, nu ifrågavarande dagsverksskyldighet efter matlag bör försvinna, desto hellre som den omständigheten, att kyrkobyggnad nu mera vanligen upplåtes på entreprenad emot viss betalning, försvårar, om ej omöjliggör särskiljandet, huru stor del af kostnaden bör utgöras å ena sidan af fastighet och å den andra af matlag. Komitén upplyser ock derom, att, ehuru nu gällande stadganden om skyldigheten att bygga kyrka synas vara ganska tydliga, de dock blifvit mycket olika tillämpade, enligt hvad inhemtas af de uppgifter angående förhållandena år 1878, som i detta hänseende till komitén inkommit, och för hvilka uppgifter, i hvad de angå de till ett sammanlagdt belopp af kronor 471,357,03 å fastighet eller inkomst utdebiterade utskylder, en utförlig redogörelse finnes lemnad i utlåtandet ss. 25 och 26. Enligt hvad komitén upplyser ss. 371, 372, hade dessutom utgått af matlag kronor 163,287,40 och af personer kronor 7,576,56, hvadan sammanlagda utskyldsbeloppet för nu ifrågavarande ändamål år 1878 utgjort kronor 642,220,99. Af det belopp, som utgått af fastighet eller inkomst, hade något öfver 69 procent uttagits enligt den i lag stadgade grund, men deremot omkring 31 procent efter olika grunder, hvilka i större eller mindre mån aflägsnat sig från den lagliga, och hade, enligt komiténs uppgift s. 25, afvikelser från hvad gällande lag stadgade angående dem, som vore skyldiga att deltaga i besväret, och

grunden, hvarefter det borde utgöras, egt rum inom alla län med undantag af Vesterbottens. Af *hela* den utgjorda byggnadskostnaden hade ej mindre än omkring 27 procent blifvit uttagna efter *matlags-* eller *personlig* beskattningsgrund. Förfarandet härvid hade dock varit särdeles olika inom olika delar af riket, hvaröfver komitéen s. 372 lemnar en närmare redogörelse.

Sådana förhållanden, som de nu antydda, erfordra, enligt Utskottets tanke, ovilkorligen en rättelse; och Utskottet anser sig, i fråga om sättet för denna, böra förorda den förut beträffande deltagande i ej mindre tingshusbyggnad än prestgårdsbyggnad antagna och af de tvänne först anförda motionärerna föreslagna grund för deltagandet, eller att kostnaden för besväret skall utgöras af alla dem, som inom församlingen erlægga kommunalutskylder, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal. För denna fördelning åberopar Utskottet de skäl, som blifvit förut andragna för fördelningen af tingshus- och prestgårdsbyggnadsbesvären.

Från deltagande i kyrkobyggnad skulle visserligen, enligt privilegierna för ridderskapet och adeln den 16 Oktober 1723, § 8, befrielse åtnjutas för säterierna i Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län; men, enligt de åsichter, som nu mera gjort sig gällande och funnit ett uttryck i lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 26 September 1884, äfvensom i den under nu innevarande riksmöte af Riksdagen, på Kongl. Maj:ts proposition, antagna lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård, skulle, sedan rättigheten att besitta säterier icke längre är frälsemän allena förbehållen, utan blifvit utsträckt till hvarje svensk medborgare, privilegierna icke kunna lägga hinder i vägen mot att ålägga säteriegare i Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län, i likhet med andra fastighetsegare i riket, deltagande uti nu ifrågavarande besvär.

Förhållandet torde deremot få anses annorlunda beträffande prestgårdarne i ofvan nämnda provinser. Som bekant, byggas och underhållas i nämnda provinser kyrkorna till största delen med kyrkotionden, hvilken i dessa provinser fortfarande är kyrkorna bibehållen. Af gammalt njöts i Danmark för prestgårdar frihet från utgörande af tionde. Häraf kom sig sannolikt, att prestgårdarne äfven ansågos frie från kyrkobyggnad.

Då nu 1723 års privilegier för presterskapet i slutet af fjerde punkten stadga, att hvad Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län vid-

kommer, så skall presterskapet efter fredsfördragen och Malmö recessen njuta och behålla under vanlig frihet deras prestegårdar, samt att de desslikes skola njuta de förmoner, som de i kraft af förbemänte fredsfördrag och Malmö recess af ålder haft hafva; samt fredsfördragen innehålla: det, som afslöts i Roskilde den 26 Februari 1658, i 9 punkten, bland annat, att alla ständer, adel och oadel, andlige och verldslige, borgare och bönder uti de cederade länderna och länen i Danmark och Norge skulle blifva vid deras vanliga rätt, lag och gamla privilegier och friheter oturberade och obehindrade, så vida de icke löpa, eller strida contra leges fundamentales af Sveriges krono, och det fördrag, som afslöts i lägret utanför Köpenhamn den 27 Maj 1660, i punkt 12 en liknande försäkran, äfvensom i 9 punkten af Malmö recess den 18 September 1662 förklaras, att, beläggande kleresiet och det andliga ståndet, så förblifver det sammaledes (som Ridderskapet och Adeln) vid sin respect och heder, och vid de stadgar och ordinantier samt loffigt bruk och sedvana, dem och deras stånd och kyrkoväsendet angående, som de härtill öfvat hafva, och att enkannerligen biskopen och presterne hafva till att njuta de beneficier och underhåll, som de för deras kall och embete härtill åtnjutit hafva, beståendes uti deras prestegårdar, stommar, offer, tionde, och hvad mera dem med rätta tillkommer, och i kommissariernes förklaring uppå deras gravamina till en del finnes beskrifvet; så torde i allmänhet hittills presterskapet i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän ansetts för sina prestegårdar frie från deltagande i kyrkobyggnad. Olika prejudikat härutinnan finnas dock. Utskottet vill här anföra tvänne sådana.

Uppå yrkande af åtskilliga invånare i Hörröds socken af Kristianstads län, det måtte kyrkoherden N. N. åläggas att för sin innehafvande prestegård deltaga i kostnaderna till församlingens nya kyrkobyggnad, förpligtade Konungens Befallningshafvande i länet, uti utslag den 31 December 1857, kyrkoherden N. N. att, i förhållande till prestgårdens hemmantal, med öfriga byggnadsskyldiga hemman i socknen deltaga i kostnaderna för ifrågavarande kyrkobyggnad, i den mån, desamma icke kunde af kyrkotionden bestridas. Häruti sökte kyrkoherden N. N. ändring hos Kammarkollegium, och utlät sig Kammarkollegium, i utslag den 13 Augusti 1858, att, enär presterskapet i Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län, enligt 4 § i presterskapets privilegier, skall efter fredsfördragen och Malmö recess under vanlig frihet behålla dess prestegårdar med mera, jemte de förmåner, som de efter bemänte fredsfördrag och recess af ålder haft; samt härtill äfven hörde frihet från deltagande i kyrkobyggnad, hvilket ock af 8:de punkten i Kongl.

Instruktionen för Kyrko-Inspektorerne i Skåne den 23 April 1697 och det deruti återopade Kongl. cirkulärbrevet den 12 December 1693 inhemtades; ty och då någon ändring häruti icke skett genom stadgandet i 26 kap. 1 § Byggningsabalken af allmänna lagen, på sätt Kongl. stadfästelsen å samma lag utvisade, pröfvade Kammarkollegiet rättvist att ogilla och upphäfva Konungens Befallningshafvandes utslag. På hos Kongl. Maj:t förd klagan öfver detta Kammarkollegiets utslag, fann Kongl. Maj:t i utslag den 22 Juli 1859 rättvist att, med fastställande af Kammarkollegiets öfverklagade utslag, förklara, det kyrkoherden i Hörröd icke vore pliktig att för sitt boställe, i likhet med andra byggnadsskyldige hemman i socknen, efter hemmantal deltaga i kyrkobyggnad.

Den i Kammarkollegiets utslag återopade 8:de punkten af Kongl. Instruktionen för kyrkoinspektorerne i Skåne den 23 April 1697 lyder, enligt afskrift, som Utskottet förskaffat sig från Riksarkivet, sålunda:

8:o.

»Såsom alle gå i Kyrkian och bruka dersammastädes sine Salighetz medell, så wäll de som boo på Säterijerne som dee hwilcka på Bondehemman sin hemwist hafwa och det jemwähl med Sweriges Lag är lijkmätigt, att dee som i Socknen Jord äga, skola och Kyrkio byggia; kunnandes således Säterijen intet mehr än andra i Häradet boende Sockne män, wara frijkallade sin Kyrckia wid macht att hålla, och Kyrckiogård wårda, i proportion af Hemmanthalet; Altså skole i föllie af Högstsal: Hans Kl. M:ts Högst Elskelige K. Herr faders glorwyrdigst i åminnelse, utgångne Resolution af d. 12:e Decembr. 1693. alle uthi Socknen boende, ingen undantagandes, det ware sigh gamble eller nya Säterijer, Rå eller Röör, bebygde Stommar, Cappellans eller Klockare bohl, wara skyldige att hålla Kyrckian wid macht för så stoor dehl som hwar och een effter dess gårdz och Hemmans stoorleek böör participera uthi, efftersom Kongl. Maj:tt dess Kong- och Ladugårdar derföre intet will frijkalla, eij heller de lägenheeter som Militien eller Landz Staten till Boställen anslagne äre, medan alle wele Kyrkian nyttia, och det obilligt wore att beswäret skulle mehra stadna på den ena än den andra, hwilcket härigenom således warder förklarad, att Säterijen och Ladugårdarne böre först såsom andre Hemman uthi Kyrckiogårdz muhrarne hafwa sine dehlar dem wid macht att hålla, så frampt icke Kyrckian sielf hade så mycket Medell att dee till samma Kyrckiogårds murar kunde umbäras; Och sedan när Kyrckians egne Medell eij göra fyllest till det som Kyrckian i reparation, byggnad, förbättring och prydnad nödigt behöfwer, så att bristen af församlingen bör tillsättias, då skola Säterijen och Ladugårdarne icke mehra än andre Hemman der ifrån wara befrij-

ade, uthan böre på det sättet alle i församlingen boende, som föreskrifwit står der till Contribuera».

Utskottet har likaledes från Riksarkivet förskaffat sig afskrift af Kongl. cirkulärbrevet den 12 December 1693 till alla guvernörer och landshöfdingar, hvilket har följande lydelse:

»CARL etc.

Wår synnerl: ynnest. etc. Oss ähr wijdh denne nyligen öfwerståndne Riksdagh ibland andre af Allmogen inlagde beswärs puncter, iämbwähl förebracht, huruledes een dehl Sätherijer sökie sig ifrån Kyrckio-byggnadh at undandraga, williandes således Lämbna beswäret där af på dhe i Sochnen belägne bonde Hemman. Såsom nu alla gåå i Kyrckian, och bruuka där sammastädes sine Sahligheetz medel, så wähl dhe som boo på Sätherijerne som dhe hwilke på bonde Hemman sin Hemwist hafwa, och det iämbwähl med Sweriges Lag ähr lijkmätigt, at dhe som i Sochnen Jordh äga, skole ock Kyrckio bygga, så kunna Wij intet finna, at Sätherijer mehra ähn andre i Häradet boende Sochnemän kunna wara frijkallade sin Kyrckia widh macht at hålla och Kyrckio-gård wårda i proportion af Hemmantahlet; Och ähr fördenskull till Eder Wår Nådige willie och befallning, at I öfwer heela Edert anförtrodde Lähn publiceren, det alle uthi Sochnerne boende, ingen undantagandes, det ware sig gamle eller nya Sätherijer, råå och röör, bebygde Stommer, Capellan och Kläckarebohl, skohle wara skyldige att hålla Kyrckian widh macht för så stoor dehl, som han effter des gårds eller Hemmans storleek böör participera uthi, effter Wij och Wåre Kong- och Ladugårdar intet där ifrån wehle frijkalla, ej heller dhe Lägenheeter, som Milicen eller Landz Staten till booställe anslagne ähre, medan alle wehle Kyrckio nyttia, och det obilligt wore at beswäret skulle mehra stadna på den ena ähn den andra. I förrätten här medh det oss till Nådigt behagh Länder, och Wij befalle. etc.

CAROLUS.»

Båda dessa handlingar förklara sålunda, att alla i socknen boende ingen undantagande, det ware sig gamla eller nya säterier, rå och rör, bebygda stommar, *kapellans- eller klockarebol*, skola vara skyldige att hålla kyrkorna vid makt för så stor del som hvar och en efter dess gårds och hemmans storlek bör participera uti. Då utelemmandet i båda handlingarne af kyrkoherdebol icke gerna kan vara annat än afsigtligt, hemtar man från handlingarne stöd för den uppfattning, att dessa skulle vara fritagne från deltagande i kyrkobyggnadsbesvär.

Sedan vid granskning af en utaf kyrkoherden i Stenkyrka församling af Göteborgs och Bohus län N. N., i egenskap af kassaförvaltare, afgifven redogörelse för kostnaderna för de under åren 1867 till och med 1876 å Stenkyrka församlings kyrka verkställda reparationsarbeten blifvit anmärkt, att någon andel i berörda kostnader icke påförts det inom församlingen belägna kyrkoherdebostället Stora Sibräcka, och församlingen å kyrkostämma den 9 Januari 1878 förklarar kyrkoherden N. N. icke vara lagligen berättigad att för sitt boställe åtnjuta en sådan frihet, men kyrkoherden N. N. hos Konungens Befallningshafvande i länet häröfver sig besvärat under förmenande, att presterskapet i Bohus län vore för sina prestgårdar från deltagande i kyrkobyggnad befriade, så utlät sig Landshöfdingeembetet i utslag den 22 Maj 1878, att som presterskapet i Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län, enligt 4 § i presterskapets privilegier den 16 Oktober 1723, skulle efter fredsfördragen och Malmö recess den 18 September 1662 under vanlig frihet behålla sina prestgårdar m. m. jemte de förmåner, som de efter berörde fredsfördrag och recess af ålder haft, samt härtill, enligt Landshöfdingeembetets uppfattning, äfven hörde frihet från deltagande i byggnad och underhåll af kyrka, alltså pröfvade Landshöfdingeembetet skäligt öfverklagade kyrkostämmobeslutet att upphäfva. I utslag den 13 September 1878 yttrade Kammarkollegiet, hos hvilket ändring i Landshöfdingeembetets utslag söktes, att, ehuru kyrkoherdarne i Bohus län, enligt den af Landshöfdingeembetet åberopade § i presterskapets privilegier, jemförd med Kongl. brefvet den 2 Februari 1696, vore befriade från kyrkotiondes utgörande för de af dem bebodda prestgårdarne; likväl och då allmogen i nämnda län genom Kongl. resolutionen den 22 Mars 1770 bibehållits vid den förmån att med visst belopp få deras kyrkotiondespanmål inlösa, mot det att församlingarna derstädes för kyrkornas underhållande och reparerande, när det fordrades, droge sådan försorg, att icke något i den delen eftersattes af hvad lag i ty mål bjöde, fördens skull och enär 26 kap. 1 § Byggningsabalken stadgade, att alla som i socknen bo, skola kyrka bygga och underhålla och hvad dertill hörer, samt presterskapet hvarken dervid eller genom sedermera utkomna författningar blifvit från deltagande i sådan skyldighet undantaget, pröfvade Kammarkollegiet skäligt att, med undanrödjande af Landshöfdingeembetets utslag, kyrkostämmobeslutet af den 9 Januari 1878 gilla och fastställa. Kammarkollegiets utslag fastställdes af Kongl. Maj:t i utslag den 27 Juni 1879.

På grund af det anförda och då den sistnämnda frågans utgång torde få anses bero på de i Kammarkollegiets utslag åberopade sär-

skilda förhållanden, finner Utskottet vid den nya lagstiftningen i ämnet nödigt att för dem, hvilka må ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, göra liknande undantag, som i den af Riksdagen antagna lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård.

Bland det, som till kyrka hörer, upptogs i 26 kap. 1 § Byggningsbalken i dess ursprungliga lydelse äfven *fattigstufva*. Denna byggnad uteslöts emellertid i 1876 års förordning, då deltagande i densamma syntes böra ega rum efter samma grunder som deltagande i kostnaden för fattigvården i allmänhet.

Vid den nu ifrågasatta förändrade lagstiftning rörande deltagande i byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer synes, på sätt äfven motionärerne erinrat, särskild uppmärksamhet böra egnas åt en byggnad, som hittills räknats såsom hörande till kyrkan, eller *sockenstufva*. Denna byggnad synes, med nutida förhållanden och nutida användande, icke vidare böra räknas såsom till kyrka hörande. Der emellertid, såsom icke sällan är händelsen, särskild uteslutande för det ändamål, som med sockenstufva tillgodoses, afsedd byggnad finnes uppförd eller blifver uppförd, bör, enligt Utskottets tanke, för deltagande i kostnaden för *dylik* sockenstufvas underhåll eller nybyggnad samma grunder gälla, som äro antagna beträffande tingshusbyggnad och prestgårdsbyggnad samt nu af Utskottet föreslås till antagande beträffande kyrka med hvad dertill hörer. Utskottet finner nemligen, att för fastighets deltagande härvidlag i högre mån än andra beskattningsföremål samma skäl tala, hvilka beträffande öfriga anförda byggnader gjort sig gällande. Der åter, såsom mångenstädes är händelsen, »socknestufva» icke består af särskild fristående och enkom för detta ändamål uppförd byggnad, utan »socknestufvan» finnes sammanbyggd med annan eller andra kommunalbyggnader t. ex. fattigstuga eller skolhus, eller der, vid ifrågakommande nybyggnad, sådan anordning eger rum, torde för deltagande i byggnad eller underhåll af dylik med annan kommunalbyggnad sammanbyggd sockenstufva samma grunder böra gälla, som för deltagande i de kommunalbyggnader, i sammanhang med hvilka sockenstufvan är uppförd eller uppföres, helst annars ofta stor svårighet skulle uppstå att på ett tillfredsställande sätt fördela kostnaden för hela byggnaden å de delar med särskilda ändamål, af hvilka den utgöres.

Utskottet föreslår, att lagens bestämmelser skola vara gällande der icke annorlunda är särskildt förordnad. Utskottet har härigenom velat från lagens tillämpning undantaga fall, der, såsom t. ex. vid s. k.

lukrativ patronatsrätt, angående särskilda kyrkors byggande och underhåll andra bestämmelser äro gällande.

Då genom ingressen till den lag, Utskottet här nedan föreslår, 26 kap. 1 § Byggningabalken i dess helhet skulle komma att upphävas, så torde af den omständighet, att, derest Utskottets förslag antages, sålunda den särskilda grund, nu i lag stadgas för deltagande i byggnad och underhåll af sockenstufva, är upphäfd, följa att i de fall, för hvilka icke genom den nya lagen andra grunder finnas bestämda, eller för de fall, att sockenstufva icke enkom för det med sådant hus afsedda ändamål, utan i sammanhang med annan kommunal byggnad är eller varder uppförd, de grunder skola gälla, som äro stadgade beträffande bestridande af kommunala utgifter i allmänhet. Hvad 26 kap. 1 § Byggningabalken i öfrigt stadgar, att »innan något i ty mål (kyrkobyggnad) företages, skola socknemän kallas tillhopa, att derom samrådas och sig förena», torde, vid jämförelse med stadgandet i § 2 af förordningen om kyrkostämman, samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, att till kyrkostämman handläggning höra frågor om, bland annat, »byggnad och underhåll af kyrkan, med hvad dertill hörer», icke behöfva i den nya lagen särskildt upptagas.

På grund af det anförda får Utskottet, med hufvudsakligt tillstyrkande af Herr Friherre von Kræmers samt Herr Per Nilssons i Råby förslag samt med anledning af Herr J. Andersons i Tenhult motion, hemställa,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande

L a g

*angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer,
så ock af särskild sockenstufva.*

Med upphäfvande af 26 kapitlet 1 § Byggningabalken, sådant nämnda lagrum lyder i förordningen den 4 November 1876, så ock hvad allmänna författningar innehålla stridande mot denna lag, förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, som enkom för det med sådant hus afsedda ändamål utan sammanhang med annan kommunal byggnad är eller varder uppförd, skola, der icke annorlunda är särskildt förordnad,

uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder. I sådan kostnad skola de skattskyldige deltaga, för fastighet efter hela och för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka ega åtnjuta de genom presterskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldige att i den kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.

Stockholm den 1 Maj 1885.

På Lag-Utskottets vägnar.

AXEL BERGSTRÖM.

Herr *Berglöf* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.